

1 HISTORIE OBLASTI V SOUVISLOSTECH

? Dopln

Stod je poprvé zmiňován v roce 1235 (MCCXXXV), tedy v době vlády čtvrtého českého krále, **Václava I.** Ten daroval ves Stod klášteru v **Chotěšově**, vzdálenému necelé čtyři kilometry. V roce 1315 (MCCCXV) povolil **Jan Lucemburský**, manžel Elišky Přemyslovny, klášteru proměnit vesnici v městečko s týdenním trhem. Roku 1363 (MXXXLXIII) získal Stod od **Karla IV.**, přezdívaného Otec vlasti, další práva a svobody. Po husitských válkách zastavil **Zikmund Lucemburský**, známý také pro barvu jeho vlasů jako Liška ryšavá, městečko Zdeňkovi z Drátek. Později bylo připojeno zpět ke klášternímu panství, kde zůstalo až do zrušení kláštera v roce 1782 (MDCCLXXXII). V roce 1618 (MDCXVIII) se u Stodu objevilo vojsko **Arnošta z Mansfeldu**, vojevůdce, který dobyl Plzeň. Vojsko se usadilo v blízkém Chotěšově. Po třicetileté válce, která skončila v roce 1648, byla oblast dosídlena německým obyvatelstvem. V roce 1850 (MDCCCL), kdy vládl **František Josef I.**, českými obyvateli přezdívaný Starý Procházka, byl Stod povýšen na město. Po mnichovských událostech v roce 1938 byl Stod připojen k nacistickému Německu a používalo se pro něj označení **Staab**. Po **druhé světové válce** bylo německé obyvatelstvo odsunuto.

? Která další městská práva mohl Stod získat? Uved' alespoň tři.

mílové právo, právo várečné, právo hrdelní

? Jaký byl příbuzenský vztah mezi třemi panovníky, kteří zasahovali do vývoje města po jeho založení?

Jan Lucemburský byl otec Karla IV. a děd Zikmunda Lucemburského, který byl synem Karla IV. (otec, syn, děd, vnuk)

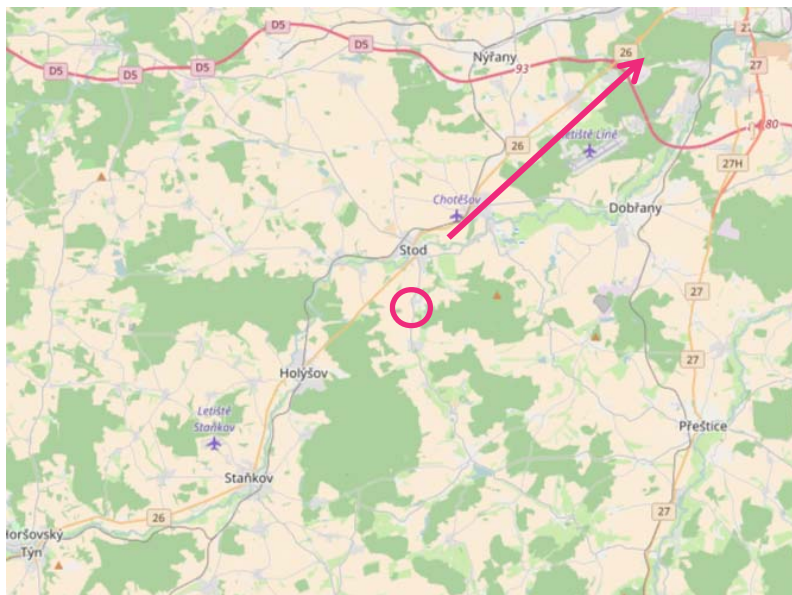
2 MAPA

? Stod leží na řece Radbuze asi 20 km jihozápadně od Plzně. Zakresli do mapy šipku od Stodu směrem, kterým bychom našli Plzeň, kdyby mapa zahrnovala i toto území.

? Pod správním územím Stodu patří také Lelov. Zakresli ho do mapy.

? Které další řeky tečou směrem do Plzně? Kterou řeku svým soutokem vytváří?

Úhlava, Úslava, Mže, vytváří soutokem Berounku

3

JAN FLORIÁN HAMMERSCHMIDT A JEHO DŮM

Urči, která tvrzení vypovídají pravdivě o osobě Jana Floriána Hammerschmidta a které ne.

Narodil se roku 1652 ve Stodě.	ANO	NE
Proslul jako učitel a vlastivědný pracovník.	ANO	NE
Studoval v Praze.	ANO	NE
Přispěl k postavení stodského špitálu a do přilehlé špitální kaple nechal pořídit oltář sv. Jana Nepomuckého.	ANO	NE
Je autorem několika děl věnovaných historii českých měst.	ANO	NE
Psal pouze německy.	ANO	NE

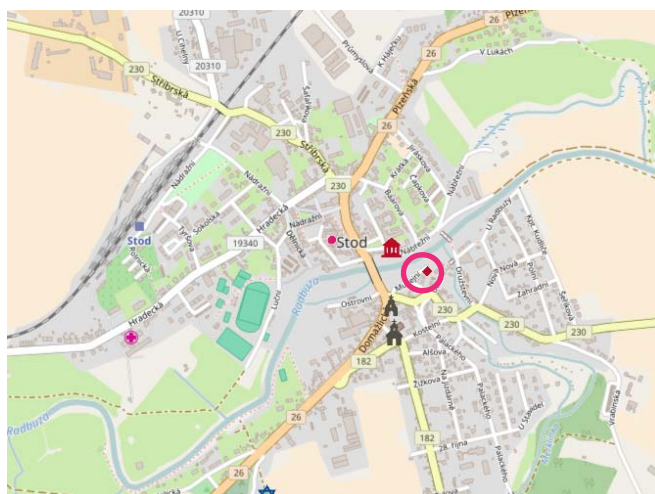
Věty, které jsou nepravdivé, oprav.

Proslul jako kněz, spisovatel a historik. Studoval v Klatovech. Psal pouze česky a latinsky.

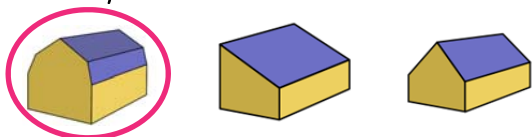
Doplň.

Dům č. p. 161 nese jméno tohoto významného stodského rodáka. Dům pochází z roku 1716 (MDCCXVI), je tedy z počátku 18. století.

Hammerschmidtův dům je dominantou pravobřežní části Stodu. Zakresli do mapy, kde jej najdeme.

Hammerschmidtův dům je patrová stavba s mansardovou střechou (1). Který obrázek představuje tento typ střechy?

Hammerschmidtův dům má v průčelí střední rizalit (2) a nad zaklenutým vstupem je zřízen ozdobně vykrajovaný světlík (3). Vyhledej na internetu či v knihách, co tyto dva architektonické pojmy znamenají.

Rizalit - středová nebo postranní část průčelí stavby, která z jeho líce vystupuje po celé výšce, a to až o hloubku jedné okenní osy

Světlík - prosvětlovací otvor, který umožňuje přívod světla a vzduchu

Vyznač na fotografii architektonické prvky z předchozích úkolů.

? Jmenuj alespoň jednu další významnou osobnost města Stod. *Miloslav Kaše, Miloslav Fikrle*

4 PAMÁTNÍK V HÁJI UMUČENÝCH

? Doplň.

Háj umučených je areál parku, kde se nachází žulový památník s bronzovou deskou. Ten upozorňuje na hromadný hrob 241 obětí z **transportu smrti**, který se v dubnu roku **1945** zastavil ve Stodě. Byly to oběti z koncentračního tábora Buchenwald.

? Vysvětli, co to je koncentrační tábor.

místo sloužící k hromadné internaci nebo věznění lidí, kteří sem jsou umíst'ováni i bez řádného soudu nebo jiného právního důvodu; jako koncentrační tábor byly označeny tábory, v nichž německý nacistický režim zadržoval, vykořis'toval, mučil a zabíjel své skutečné či údajné nepřátele

? Jmenuj alespoň další dva koncentrační tábory. *Majdanek, Osvětim, Flossenbürg, Mauthausen*

? Těla obětí byla původně uložena na bývalém židovském hřbitově, který byl zdevastován v roce 1938. Objasni, proč právě v roce 1938.

Podepsána Mnichovská dohoda, na základě níž byl Stod připojen k nacistickému Německu. V takto připojených oblastech docházelo k pronásledování německých antifašistů a Židů a k vyhánění Čechů, přičemž těm, kteří v pohraničí zůstali, odebrali Němci národnostní a některá občanská

? Co se nachází na ploše hřbitova dnes? Zjisti.

voliéry pro bažanty, některé z nich stojí na základech z obrubníků náhrobků.

5 STARÁ POŠTA (Č. P. 12)

Dům staré pošty pochází z roku **1747** (MDCCXLVII), je tedy z první poloviny **18.** století.

? Dle fotografie urči, ve kterém architektonickém slohu je zdobena fasáda.

baroko

? Dnes se tento dům jmenuje Suvorovův dům, protože zde Alexandr Vasiljevič Suvorov přenocoval. Kdo to byl?

ruský vojevůdce, během napoleonských válek přešel s vojskem Alpy

? Přenocoval zde 52 let poté, co byl dům vystavěn. Ve kterém roce to bylo? **1799**

6

KOSTEL SV. MÁŘI MAGDALÉNY

Původní kostel sv. Máří Magdalény byl postaven v roce **1567 (1)**. V letech **1688–1691 (2)** byla vystavěna věž, kostel byl opraven a byla zbudována nová fara. Roku **1843 (3)** byl starý kostel nahrazen novostavbou. Roku **1718 (4)** postavil u farního kostela měšťan Jan Löw kapli sv. Vojtěcha. Výmalba kostela pochází z doby kolem roku **1900 (5)**. Nad jižním portálem kostela je znak chotěšovského kláštera s datací do roku **1843 (6)**.

? Datace z textu přepiš v římských číslicích a přiřaď k nim správné století.

1) 16. stol., MDLXVII

3) 19. stol., MDCCCVIII

5) 19. stol., MCM

2) 17. stol., MDCLXXXVIII–MDCXCI

4) 18. stol., MDCCXVIII

6) 19. stol., MDCCCXLIII

? Kostel sv. Máří Magdalény je empírová stavba. Na základě fotografie urči 3 základní znaky tohoto slohu.

stavby jsou přísně souměrné, jednoduché půdorysy, sloupoví, převládají geometrické tvary, střídavě zdobené stavby

? Jak jinak se tomuto slohu říká? Vyber správnou možnost.

- knížecí sloh
- královský sloh
- císařský sloh
- prezidentský sloh

7

KAPLE SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Špitální kaple sv. Jana Nepomuckého je centrální stavba šestibokého půdorysu s jehlancovou střechou a se sanktusovou věžičkou.

? Dle popisu dokresli kapli.

? Za vlády kterého panovníka žil sv. Jan Nepomucký?

za vlády Václava IV.

